



ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 25 maja 2018 r.

Pozycja 100

POSTANOWIENIE

z dnia 16 kwietnia 2018 r.

Sygn. akt Ts 159/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Grzegorz Jędrzejek – przewodniczący i sprawozdawca

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz

Piotr Pszczółkowski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 16 listopada 2017 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.J.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej z 31 lipca 2017 r. (wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 21 sierpnia 2017 r.) M. J. (dalej: skarżący) kwestionuje zgodność art. 118 § 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.; dalej: k.p.c.) w zakresie zwrotu „lub postępowaniem ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia”, z art. 32 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 31 ust. 3 zdanie ostatnie, art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 190 ust. 5, art. 77 ust. 1 i 2, art. 77 ust. 1 i 2 w związku z art. 2, art. 77 ust. 1 i 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz art. 117³ k.p.c. z art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2 oraz art. 10 ust. 1 i art. 2 Konstytucji.

Skarżący twierdzi, że pełnomocnik ustanowiony w celu wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, który wydał opinię o braku podstaw do wniesienia takiej skargi, decyduje o zasadności wszczęcia postępowania. Przy czym skarżący podkreśla, że pełnomocnik nie posiada statusu niezależnego sądu.

Skarżący, kwestionując art. 117³ k.p.c. określający tryb ustanowienia pełnomocnika z urzędu, stwierdza, że „po przyznaniu prawa do pomocy prawnej z urzędu na skutek czynności technicznej wyznaczenia osoby pełnomocnika przez organ samorządu – winna nastąpić czynność sądowa w postaci orzeczenia wydanego w oparciu o normę art. 118 § 1 [k.p.c.] polegająca na umocowaniu tegoż pełnomocnika”.

Postanowieniem z 16 listopada 2017 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 28 listopada 2017 r.) Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytu-

cyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) – odmówił nadania dalszego biegu skardze, stwierdzając, że nie spełnia podstawowego wymogu związania zarzutów naruszenia konstytucyjnych praw lub wolności z normą prawną będącą podstawą ostatecznego orzeczenia o wolnościach lub prawach skarżącego określonych w Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny ustalił, że zaskarżone w skardze przepisy pozostają bez związku z orzeczeniem, które zostało wskazane przez skarżącego jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

W zażaleniu z 2 grudnia 2017 r. (data nadania 5 grudnia 2017 r.) skarżący zakwestionował postanowienie Trybunału w całości. Zdaniem skarżącego związek zaskarżonych przepisów z wydanym ostatecznym orzeczeniem jest oczywisty i bezpośredni, ponieważ w sprawach o uzyskanie prejudykatu ustawodawca powierzył wstępną ocenę zasadności roszczenia osobom niespełniającym kryteriów wynikających z art. 45 ust. 1 Konstytucji, czyli zawodowym pełnomocnikom, którzy nie są niezawisli ani bezstronni i nie mają cech sądu. W opinii skarżącego ustawodawca oddał prawo do dokonywania czynności umocowania pełnomocnika na rzecz zawodowego stowarzyszenia i uzależnił terminy czynności procesowych od terminu dokonania czynności przez to stowarzyszenie, co z kolei stoi w sprzeczności z zasadą państwa prawa i prawem skarżącego do podejmowania w jego imieniu czynności jedynie przez osobę umocowaną przez niezawisły i bezstronny sąd. Zdaniem skarżącego wyznaczanie pełnomocnika przez zrzeszenie zawodowe umożliwia „kierowanie każdorazowo sprawy do tych pełnomocników, którzy nie dostrzegają konieczności wniesienia skargi i sporządzają opinie”. Skarżący uważa, że strona, której nie stać na pełnomocnika z wyboru, może zostać pozbawiona prawa do wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przez wyznaczonego z urzędu pełnomocnika, który sporządza opinię o braku podstaw do wniesienia skargi. Natomiast osoby ustanawiające pełnomocnika z wyboru mogą zawsze wnieść skargę, a ich prawo nie jest uzależnione od jakiegokolwiek opinii pełnomocnika.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p. TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

Trybunał stwierdza, że zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie podważają podstaw odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

Trybunał w postanowieniu z 16 listopada 2017 r. ustalił, że skarżący nie podważa przepisu, na podstawie, którego Sąd Okręgowy wydał ostateczne orzeczenie w sprawie skarżącego, ale kwestionuje możliwość wydania przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu opinii o braku podstaw do wniesienia skargi oraz samą procedurę wyznaczania konkretnego pełnomocnika z urzędu.

Z akt sprawy wynika bowiem, że skarżący w piśmie procesowym z 2 lipca 2017 r. wniósł, na podstawie art. 118 § 6 k.p.c., o stwierdzenie nierzetelności opinii wydanej przez ustanowionego w sprawie pełnomocnika i wyznaczenie nowego pełnomocnika w celu wniesienia skargi. Sąd Okręgowy w Krakowie ... lipca 2017 r. oddalił wniosek o stwierdzenie nierzetelności opinii o braku podstaw do wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia i wyznaczenie innego adwokata z urzędu do wniesienia skargi.

Tym samym sąd, działając na podstawie art. 118 § 6 k.p.c, nie podzielił wątpliwości skarżącego w odniesieniu do rzetelności opinii pełnomocnika. Natomiast w skardze konstytucyjnej skarżący nie kwestionuje zgodności z Konstytucją tego przepisu, tylko innych regulacji k.p.c.

W *petitum* skargi konstytucyjnej, jako naruszający zasady Konstytucji, skarżący wskazuje art. 118 § 5 k.p.c., który nakłada na pełnomocnika obowiązek zawiadomienia na piśmie strony oraz sąd w sytuacji, gdy pełnomocnik ten, ustanowiony w związku z postępowaniem kasacyjnym lub postępowaniem ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, nie stwierdza podstaw do wniesienia skargi. Przepis ten został zakwestionowany przy tym tylko w zakresie zwrotu „lub postępowaniem ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia”. Uzasadniając zarzut niekonstytucyjności tego przepisu, skarżący wskazuje, że prawo do wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia może być ograniczane przez pełnomocników ustanawianych z urzędu, którzy nie będąc niezawisłym sądem, celowo sporządzają negatywne opinie zamykające drogę sądową. W skardze konstytucyjnej zostały postawione zarzuty również w odniesieniu do art. 117³ k.p.c. określającego mechanizm wyznaczania konkretnego pełnomocnika z urzędu przez organ samorządu zawodowego adwokatów lub radców prawnych. W zażaleniu powtórzono zarzuty wobec art. 118 § 5 k.p.c. oraz art. 117³ k.p.c.

Zarówno w skardze konstytucyjnej, jak i w zażaleniu na postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, skarżący przedstawił zatem zarzuty dotyczące innej kwestii niż ta, która została rozstrzygnięta w ostatecznym orzeczeniu sądu.

Tym samym w postanowieniu z 16 listopada 2017 r. Trybunał zasadnie przyjął, że wniesiona skarga konstytucyjna nie spełnia podstawowego wymogu formalnego polegającego na związaniu zarzutów naruszenia konstytucyjnych praw lub wolności z normą prawną będącą podstawą ostatecznego orzeczenia o wolnościach lub prawach skarżącego określonych w Konstytucji i prawidłowo odmówił nadania jej dalszego biegu.

Z tych względów Trybunał – na podstawie art. 61 ust. 8 u.o.t.p. TK – nie uwzględnił zażalenia.